

Gedachten bij parasja Ha'azienoe

Rabbijs Marianne L. van Praag (Liberaal Joodse Gemeente in Den Haag)

Het thema van de Israëlzondag is *Ha'azienoe*, een tekst die bijna aan het einde van de Tora staat. In deze ontroerende passage richt Mozes zich nog eenmaal tot het volk Israël voordat hij de berg Nebo beklimt om daar te sterven. In een lied, een gebed in dichtvorm, bezingt Mozes de grootheid van God: Zijn werken zijn volmaakt, Zijn wegen rechtvaardig. In elke zin klinkt de oproep tot trouw: God is zonder onrecht, rechtvaardig en billijk – maar de mens kan tekortschieten. Mozes waarschuwt zijn volk om de band met God niet te verbreken, om hun geschiedenis te herinneren en hun unieke roeping niet te vergeten. Want telkens als Israël afdwaalde, heeft God hen toch niet verlaten. Zelfs wanneer de Israëlieten Hem keer op keer ontrouw waren, koos God ervoor hen niet uit te wissen, zodat Zijn naam niet zou worden bezoedeld door hun vijanden. Met diepe ernst zegt Mozes: het is God die leven schenkt en neemt. Hij is de bron van redding, zelfs op de rand van ondergang.

Mozes' lied begint met de woorden: *"Leen mij uw oor, hemel, en ik zal spreken; luister aarde, naar wat ik zeggen zal."* Hij roept hemel en aarde als getuigen van zijn laatste woorden. De beelden die hij gebruikt – van de arend die zijn jongen koestert, van het gezicht van God dat zich verbergt – zijn doordrenkt van poëzie. Poëzie is niet gebonden aan logica of meetbare waarheid. Zij raakt ons hart, niet ons hoofd. Veel moderne mensen, gewend te denken in termen van wetenschap en feiten, worstelen met religieuze poëzie. We vragen: *Is het waar? Gebeurde het echt?* Maar heilige teksten zijn vaak niet geschreven als wetenschappelijke verslagen, maar als mythische waarheden – dragers van diepe betekenissen die verder gaan dan feiten. De vraag of de wereld 5786 jaar oud is, of 13,7 miljard jaar, kan dan ook een valse tegenstelling zijn.

Zoals Karen Armstrong in *De Kwestie God* beschrijft, kennen oude culturen twee soorten waarheid: *logos* en *mythos*. Logos gaat over feiten, over hoe dingen werken. Mythos gaat over zin, over waarom we bestaan. Beiden zijn nodig. Wanneer we zeggen dat de wereld 13,7 miljard jaar oud is, spreken we de taal van logos: nuchtere wetenschap. Wanneer we zeggen dat de wereld 5786 jaar oud is, spreken we de taal van mythos: een verhaal dat ons wortelt in een zinvol bestaan. Beide talen zijn waar, ieder op hun eigen terrein. Zo bezien is ook de inschrijving in het 'Boek des Levens' tijdens de Hoge Feestdagen een waarheid van mythos: niet als een letterlijke administratie in de hemel, maar als een krachtig beeld dat ons aanzet tot zelfonderzoek en verandering.

In Mozes zelf herkennen we deze menselijke spanning. Hij wordt geprezen als de grootste leider van Israël, maar ook zijn zwakheden worden niet verzwegen. Juist daarin ligt zijn kracht. Mozes kende zijn tekortkomingen. Toen God hem riep bij het brandende braambos, aarzelde hij uit angst en minderwaardigheid. Toch liet hij zich niet verlammen. Hij groeide door zijn angst heen, vond hulp bij zijn broer Aäron, en stond uiteindelijk tegenover de machtigste heerser van zijn tijd. Mozes faalde ook later: uit frustratie en teleurstelling handelde hij soms verkeerd. Toch blijven zijn fouten niet het laatste woord. Ze zijn lessen – ook voor ons. Zijn leven leert ons: het gaat er niet om perfect te zijn, maar om te groeien. Om onze zwakheden te herkennen, ermee te worstelen en ze uiteindelijk tot bronnen van kracht te maken. Niet uit eigen kracht alleen, maar gesteund door een vertrouwen dat groter is dan wijzelf: de rots waarop wij mogen staan.

Protestantse Kerk

Israëlzondag herinnert ons eraan: net als Mozes zijn wij geroepen om te luisteren, te groeien, te vertrouwen.

Leen mij uw oor, hemel, en ik zal spreken.

| Vindplaats van
geloof, hoop en liefde